

Tas Patweefchu draugs.

1841. 24 April.

17ta lappa.

J a u n a s f i n n a s .

Is Peterburgēs. Augsti zeenigs Keisers pats islaidis fluddinaschanu, kas tā skann: "Mehs Nikolai tas pirmajs, Keisers un patwaldineeks wiffas Kreewu walstibas, dohdam sinnu wiffēem saweem ustizzameem appakfchneekēem. — Muhfu mihla dehla un krohna=mantineeka, ta zesarewitscha un leelwirfta Aleksandra Nikolajewitscha kalaulaschana ar to leelwirfteni Maria Aleksandrowna, ta leel=herzoga no Hessen=Darmstattes meitu irr 16tā April eeksch muhsu seemas=pils leelakas basuizas, dauds leezineeku preekfchā, notikfufe. Scho preezigu sinnu fluddinadami, un pawehledami, lai nu ikkats zilweks scho muhsu mihlu weddekli, muhsu krohna=mantineeka laulatu draugu, nosauz ar to gohda wahrdu: zesarewna un leelwirftene, mehs drohfschi zerrejām, ka muhsu ustizzami appakfchneeki arri taggad ar mums saweenosees, to Wissu=augstaku un Wissu=schehligu peefaukt, ka tas scho jaunu pahri, kas muhsu firdi tik lohēt dahrgs, ar sawu tehwa schehlastibu pasargatu un winnu laulibu tā, kā arri winnu mihlestibu ar skaidru laimi dauds dauds gaddus apfwehtitu, tā patt mums pascheem, ka arri muhsu mihlam laulatam draugam, tai Keisereenei Aleksandrai Weodorownai, un wiffam muhsu nammam par eepreezinaschanu, un muhsu mihlai ustizzamai Kreewu walstibai par labbu, kas mums padewiga jau ne kad ne mittefees, mums lihds preezatees un us Deewu zerreht. — Islaidis Peterburgē 16tā April 1841mā gaddā pehz Kristus peedsimschanas un 16tā gaddā muhsu waldischanas. Nikolai."

(8 April.) Kreewu muishneeks tē, Dubenski wahrdā, jau preekfch trim gaddeem zaur Kreewu semneeku awihfshn fluddinaja, ka winsch sawu labbibu laimigi deefgan fargajohēt no tahrpeem, smalki sakappatus prifchus eewas sarrinus us saweem laukeem kaisidams; jo no tahdas stipras smakkas, kahda scheem sarrineem, tahrpi aisbehgoht. Pehzaf winsch sawu labbibu paschu preekfch fehshanas tahdā uhdeni eemehrze, kurrā eewas sarrinus bija iswahrijis, un nu winnam tas preeks, ka winna lauki jau daschā gaddā pa wiffam tihri no tahrpeem, kamehr pee kaimineem tahrpi drihs wiffu labbibu is-pohstija. — Zitti Kreewu semturri scho skunsti arri irr isprohwejuschi, un at-radduschi labbu effam. Grubta leeta naw tā darriht; jo kas tik tur wajjaga, tas jau semturreem pascheem pee rohkas. Tad nu gan derretu, kad arri muhsu

semneeki, kam fahripi jau daudreis leelu fflahdi darrija, to leetu paschi isproh-wetu, un prohti, tuhlin smalki sakappatus eewas sarrinus deesgan beeschi isklai-fitu sawas ruddens fehjas starpâ, un wassaraju fehflu 2 lihds 3 deenas tahdâ uhdeni eemehrktu, kur labs tshuppis eewas sarrinu iswahrihts, un tad to issehtu. Puhles gan buhtu masas, bet zil dauds labbums zaur to warretu nahkt! (G. C.)

Is Rihges. 21mu, 22tru un 23schu April tē ar leelu preeku jauneem laulateem leelwirsteem par gohdu fwehtija. Pirmâ deenâ wiffas draudses fapulzejohs basnijâs, katra pehz sawas tizzibas Deewam pateikt un winnu peeluhgt; pehz fanahze wiffas teefas pee general-gubernatora, winnam kâ Keisera weetneekam, labbu laimi wehleht; jahje arri birgeru gwardije zaur pilfatu un lihds ar garmisoni, kâ jau karrâ-wihri pa sawadahm gohda deenahm, leelâ plattschâ fadewahs un pa fahrtahm gahje aplahrt. Ap pussdeenas laiku turreja leelu meelastu pee general-gubernatora un kad tur us augsti zeeniga Keisera un Keisereenes wesselibu dsehre, tad gohdam 51 reis is leeleem gabbaleem schahwe, un kad to us to jaunu laulatu draugu wesselibu darrija, tad 31 reis schahwe. Wakkarâ bija karrâ-wihru musihke pee leelas waktis. — Ohtrâ deenâ meeloja tohs nabbagus un wakkarâ dewe eeksch teatera brihwu kummedinu. — Treschâ deenâ meeloja garmison-saldatus, saldatu ffohlneekus un tohs zeetumneekus eeksch wiffesem pilssehtas un krohna-zeetumeem. Paschâ pussdeenâ notezzeja no swar-ra namma behnina raht-uhses preekschâ balts un farkans wihns, katram zilwe-kam par brihwu dserchanu. Us wakkaru bija atkal kummedinsch bes naudas. Pa wiffahm trim deenahm wakkards mirdseja wiffa Rihge weenâs gohda fwez-zes, bet wiffgaischaki un wiffbrangaki ar sawahm fwezzehm un smuklahm bil-dehm muhfu rahts-nams un zikkadelles mahrti spihdeja.

Is Warschawas. Ne fenn wezzakajs waktneeks pee Warschawas tuffa-namina, Ossip Pawlowitsch wahrdâ, sawu paschu dschwibu ne behdadams, isglahbe firmu wihru un diwus jaunektus, kas dsikkâ Weikseses-uppē bija eekrittuschji. Tâ patt arri weens Schihds, kas Augustowas-walsti Rische-nischkes-zeemâ dschwu, un kam wahrds: Hirsch Gordon, sawu dschwibu ne behdadams, pee ugguns-grehka kristigu lauschu behrninu is deggoscha namma isglahbe. — Augsti zeenigs Keisers, to dabbujis sinnahkt, abbus wihrus ar gohda simehm apdahwinaja: pirmu ar selta un ohtru ar sudraba medalki.

Is Breslawas, Pruhschu semmē. 10tâ Merz pusszell' 4 pehz pussdeenas dauds lauschu tai zeemâ, ko sawz Indrika-gau un kas turwu pee Gribne-berges-pilfata, dsirdeja trihs stiprus pehrkona spehreenus gaisâ, aplam ne sinna-dami, woi tee laikam ne bija schahweni is leeleem gabbaleem. Drihs pehz tam fahzahs neganti ruhkt gaisâ; flanna nahze no wakkara puffes un palikke jo tu-waka jo stipraka, kamehr beidscht tâ dimdeja, itt kâ kad us leeleem ehrgelēem spehleja, brihscham rupjak', brihscham smalkak'. Zik lihds peez minutes tâ pahrgahje, tad atkal fahze ruhkt, kâ pirmiht. Us reis tee strahdneeki laukâ dsirdeja ne zil tahkt itt smaggu leetu no gaisa krihtam pee semmes, gahje turp un at-radde weetu, kur femme itt kâ atmihstinata. Semmi tur usrakfuschji, atradde lihds pusspehdas dsikkumâ labbi leelu pehrkona-akminu. Nedewe to pee tahs

semmes teefas, un schi to lihdſ ar ſkaidri uſtrakſtitu ſinnu atkal noſubtija pee Breslawas waldſchanas teefas. Za weeta, kur laudis akminu atradde, irr wez-
 ja preeſchu fille. To ruhſchyanu dſirdeja arri pa leelu leelu ſtrehki wiſſapfahrt,
 arri daſchs zilweks, kas eekſch iſtabas bija. Pirmajs akmins, ko ſemme uſgabje,
 irr 1 mahrzinſch un 28 lohti ſmaggumâ, bet ohtrs, maſaks, ko pehz wehl at-
 radde, tik 12 lohti. Abbi gluſchi iſſkattahs kâ jau dauds zitti pehrſona akmini.

Is Berlihnes. Zſchâ April wakkarâ tur gaddijahs, ka weens ſtrahd-
 neeks eekritte kahdâ bedrê, kur nu patt kalkis bija dſehſts. Nabba-
 dſinſch ſew abbas kahjas un kreisu rohku neganti apſwillinaja.

Pruhſchu wezzakam printſcham tur branga pils, kurrâ wiſch ar ſawu
 gaſpaſchu un ſaweem behrneem mahjo. Schee gan ſewiſchli dſihwo pirmâ tah-
 ſche un ſchê lohgi ſtahw augſti no eelas. Preeſch maſ deenahm winna jauna
 meitina no 3 gaddeem, ta prinzene Lawiſe, kahdâ azzumirkli, kur laudis pehz
 winnas ne ſtattijahs, uſkahpeleja us lohgu un tik nelaimigi iſlohzijahs, ka
 iſkritte. Par Deewa laimi weens jauns puiſis, no eelas to redſejis, paſchâ
 laikâ atſkrehje un behrnu ſakehre rohkâs. Behrniham ne kas ne kaiſch, tik peeri
 maſ noſitte un gauſchi iſtruhkâhs. — Brihnums: ſchis jauneklis, kas behrniu
 glaſbe, irr dehſis weenam wiſham, kas ne ſenn no Fehniha dabbuja gohda
 ſihmi par to, ka weenu ſweſchu behrnu is uhdens iſglaſbe. — Prinzenes mahte
 to brihd bija pee Fehnihaenes, un tehws nu patt no karrâ-wihru rikſoſchanas
 nahje mahjâs, kad to leetu dabbuja ſinnaht. Likke tuhliht to jaunekli atnahkt
 un apdahwinaja winna ar to ſelca pulkſteni, ko no keſches iſwille. Pehz tam
 arri ſubtija pehz winna tehwa un to arri apſchlinkoja.

Is Calenderu ſemmes. Allus-krohdſnecks Liwerpuhles pilſatâ, Jen-
 nint wahrdâ, ne ſenn tikke apſuhdſehſts pee teefas, jo ſazzija, ka leeku
 naud u effoht nehmis glaſbaht. Wihrs to nu gan leedſe, bet turklaht
 iſſtahſtija, ka wiſch preeſch kahda laiks no nepaſiſtama reiſmanna wairak kâ 1000
 gabbalus Spaneru un Amerikaneru dahlderu prett zittu naud u effoht eemihjis,
 bet ſchee wiſſi, kâ nu parahdijahs, no leeka ſudraba bija iſkalti. Arri leezineeki
 atraddahs, kas iſteize, ka krohdſneeks pee ſchahs eemihſas naudas ne maſ ne us
 wiltu effoht dohmajis, jo ſcho naud u wiſſas ſawas ſaimes preeſchâ ſaweem
 behrneem dewis rohkâ, ar to ſpehleht. Zatſchu ne ko ne lihdſeja, teefa winnu
 tok atſinne par wainigu un pehz likkumeem noſpreede, lai wiſch 10,000 Calen-
 deru dahlderus par ſtrahpi nomakſajoht. Bet kad wiſch, ſinnams, to ne pa-
 ſpehje, tad winnu wedde zeetumâ, kur winnam laikam pahri gaddus huhs jaſehd.

Smukka meitina no 10 lihdſ 12 gaddeem nahje itt kluffa un dſikâs
 dohmâs no Glasgoves pilſata un gabje garr uppi lihdſ tai weetai, kur tee ug-
 guns-kuggi ſtahw. Pulwerkes gallâ nahkuſe, mettahs tiſchâ prahtâ uppê,
 wiſſdſittakâ weeta. Weens no ſtrahdneekem, to redſedams, gudrs behrnam wir-
 wi peemett, un raug, behrns peekehrahs, un tâ wehl laimigi tikke iſglaſhts.
 Kad nu behrnu wajzaja, kapehz to grehku effoht gribbejis darriht, tad atbildeja,
 ka ſkohlâ winnam ne maſ ne patihkoht, un ſewiſchli weens no ſkohlmei-
 ſtereem winnam reebigs; effoht arri jau ſenn wezzakai mahſei ſohljis, ka to

darrifchoht; un nu tif gribbejis fawu fohlfichanu isdarrift. Kad wezzaka mahse beidfoht nahze, winnu west us mahjam, tad ne mas zittadi ne gabje lihds, ne kà kad winnam fohlija, lai 4 deenas pa wiffam irr brihw no ffohlas un lai muhscham tannit paschâ ffohlâ wairs ne eet.

Is Sprantfchu semmes. Bretanes walsti ne zif tabt no juhmallas irr labbi leels tshuppis augstu kalnu, kas no juhmallas puffes tohti stahwi. Us scheem kalneem aug preeschu meschs un pasaul' dauds bruhklenes. Eet rud-dent nabbaga seewa kalnds, ohgas lassift, un winnai faws mass behrns, meitina no trim gaddeem, lihds. Sehndina to pee semmes, dohd tam puffes un zeekurus rohkâ, un kamehr schis kluffinam spehle, winna patte lassidama eet tablaki. Us reis winna eerauga, ka behrns no tahs weetas, fur sehdeja, notezzejis nohst un pee kalna mallas kluis, jau pa masitim leelu gabbalu no kalna wirsgalla tà nelaimigi noschtuzzis, ka nu jau ja-dohma, ka tuhlin nokrittis no ta stahwa flinta, 60 pehdas dsikkuma eeffchâ, us pascheem wiffzeetakeem akmineem. Nab-baga mahse, fawu mihlu behrnianu tahdâ bailes weeta redsedania, fur wairs glahbschanas naw, un ne sinnadama, ko zittu isdohmahst no mihlestibas, lais-chahs, fawu paschu dschwibu ne behdadama, pa masitim no kalna lihds behrnianam, sakere winnu zeeti fawâs rohkâs, un to preeksch fruchtim turredama, lihds ar to nowahrtahs leijs, fur pehz pahri stundahm juhmallneeki behrnianu gan wehl atradde dschwu, bet mahci bes dschwibas, ar satreektu galwu.

(Schai lappai pawaddons no pufsboghena, fur eeffschâ: Sitta sinna, kà ar ewangelluma mahzifichanu eet paganu semmes, un prohti: Wis-Indijs, Birmah-walsti.)

Sienna, zif naudas 24. April-mehn. deenâ 1841 eeffsch Rihges maksaja par daschahm prezzehm.

Par	Maksaja:	Sudr. nauda. Rb. R.	Par	Maksaja:	Sudr. nauda. Rb. R.
1	puhrurudsu, 116 mahrzins smaggu	1 75	1	pohdu (20 mahrzineem) wasfu	7 —
—	meeschu, 100 mahrzin. smaggu	1 20	—	—	— 65
—	fweeschu, 128 mahrzin. smaggu	3 50	—	fweefta	2 40
—	ausu	— 85	—	dselses	— 75
—	sirnu	1 60	—	linnu, frohna	2 —
—	rupju rudsu = miltu	1 80	—	brakka	1 80
—	bihdeletu rudsu = miltu	2 40	—	kannepu	— 90
—	bihdeletu fweeschu = miltu	4 —	—	schichtu appinu	2 —
—	meeschu = putraimu	1 90	—	neschichtu jeb prezzes appinu	1 —
—	eefala	1 20	—	muzzu filu, eglu muzza	7 75
—	linnu = sehklas	2 50	—	— lasdu muzza	8 —
—	kannepu = sehklas	1 60	—	smalkas fahls	4 25
1	wesumu seena, 30 pohdus smaggu	3 —	—	rupjas baltas fahls	4 50
1	barrotu weherschu galku, pa pohdu	1 20	—	wahti brandwihna, puffedegga	13 —
			—	— dimdegga	15 50

Brihw drikkcht. No Wissemes General-gubernementes puffes: Dr. C. E. Napierfky.

Latweefchu drauga

p a w a d d o n s

pee № 17.

24 April 1841.

S i n n a s,

ar ewangeliuma mahzifchanu eet pagaru semmës.

Sefta finna:

fä ar to eet Nis-Indijä, Birmah walfit.

(Sachtama yuffe.)

Lai mehs luhdsamees:

Augfti flawehts Rungs un Pestitais! Tawam foßlitam wahrdam tizzedami, mehs nahkam un gribbam klaufitees, fo tu pee pagareem tablös semmes gallös darri. Mehs tawa ewangeliuma faldumu turram, un to eepreezeßchanu baudam, fo tawa mirßhana pee krußta stabba grehzigeem zilwekeem atnefs. Ta muhs ar debbefu Tegwu falihßfina, un mußfu firdis ar pateizibu un preeku lezz. To tas naw mußfu gahdahts, ta irr tawa schein laßtiba, kad mehs tawu paglahßfchanu turram, kamehr tik dauds tautas tumßbä miht, un no fawa Deewa pa wiffam atkaphufchas. Mehs effam grehzigi zilwekt, un mums jafabißstahs, kad eedohmajam, ka mehs tik patt tumßchi bußtum, ja taws scheinligßs prahts muhs ne bußtu preeßfch winneem pee gaifmas fauzis, un to eedewis. Ta labbad dohd mums tahdu firdi, kas par teem wahrgdameem brahteem apßeheßlojahs, un kad winni no taweem apßeheßtiteem behrneem glahßjami luhßfahs, tad lai winnu truhßiba mums firdi eefpeefchahs, un mehs labpraht taifamees winneem palihßdeht. Lai taws apfoßlihts Gars ar mums irr, un muhs us to mohdina. Amen.

Tas praweets Esaijas 55ta nodalla, 5ta pantä tä raksta: »raugi, tu faukfi pagarus, fo tu ne pafinni, un laudis, kas tewi ne pafinne, pee tewim tezzehs, ta Runga, tawa Deewa dehl, jo tas irr tewi pagohdinajis.«

Tas praweets ar schein wahrdeem Deewa laudis ußruuna, kam winßfch papreeßfchu bija tahdus augßtus labbumus paflußbdinajis, kas winnus warreja wiffzauri atßpirdßnaht. Winßfch ohträ un treschä pantä tä fluddina: »Klaufat man ar labbu klaufifchanu, un ehdeet to labbu, tad jußfu dwehße eefßfch taukumeem gahrði preezafees. Greeßeet fchurp jußfu außi, un nahzeet pee mannis, klaufat, tad jußfu dwehßele dßßhwohß, jo es darrißfchu ar jums weenu mußfchigu derribu, jums dohdams tahß peetizzigas Dahwida apßeheßloßchanas.« Du winßfch peefßhme, ka Deewa tauta, tik baggatigi apßeheßtita, ne warrehs noturerees, bet winna arri pagarus fauks klahtu, ir wiffthakus, fo wehl ne paßißt, lai wiffi nahk to pafchu scheinlaßtibu eemantoht un baudiht. To Deewa behni ar fawu preeku pafchi no fewis darrißs, tä tas praweets fakka. — Un mehs warram faßziht: pateefi, taggadin tas garrigs Israels, ta kriftiga draudße, tä darra. Tas fwehtums, fo tur, winnu fpeefßfch, gribbedams pahri pluhßt. Un no Deewa zaur to krußtä fiftu Kriftu baggatigi fweßtita, winna tohs augßtus dahrgumus ne warr weena paturreht, bet ifßußta kalpus un weßßneßfchus, kas fweßfchineekeem fakka: greeßfch fchurp fawu außi un klaufat, kä mußfu dwehßeles zaur fcho wahrdu irr

atdsihwojufchas, tad juhsu dwehseles arri dsihwohs. Un tee wehstneschi eet pee tau-
tahm, ko ne kad naw redsejufchi, bet pee wahrda ween sinn faukt. Un ar dauds bailehm
firbi apspeesti, wiinni tohs sweschineekus luhds, lai leekahs ar Deewu salihdsinatees, un
wiffadi ranga teem paklihduscheem peetapt. Un us ihfu laiku wiinni arridsan manna, ka
pagani, kas wiinnus tik patt naw pasinnufchi, nahf un ilgodamees klaufahs, kad wiinnus
mihligi pee Jesus fauz. Tad nu firbs swehtu preeku juht, dsirbedama, ka ar laiku pa wis-
fam nesinnamas un sweschas tautas ar mums apdraudsejahs, un sawa firbi to paschu ee-
preezeschanu eemanto, kas muhsu manta irr. Sinnams, wehl tikkaï retti seedi pee mis-
sionu kohziineem rahdahs. Bet mehs tatschu jau nomannam: schis kohziensch wiffur, fur
jo fennaki un fur nulle tikkaï rahdahs, ar gaddeem aug un peenemmahs, wehtru un bahrgu
gaisu iszeesch, arweenu wairak seedu rahda, un mehs warram drohschi zerreht, ka wiinna
sarri kupli paliks, un pehzlaika wiffai pafaulei ehnu dohs.

Paganus apraudsidami, mehs arweenu tahtaki tohpan. Kad muhsu fuggineeki us
Bengalen semmi brauz, ko wiinnu reis peeminnejam, tad wiinneem ap Afrika irr ap-
fahret jaeet, un jo laimigi braukufcheem irr tshetru mehneschu zelsch bijis. Tik ilgi missio-
nareem wirs juhreas japeld, lihds kamehr tohs elku kalpus dabbu redseht, kas tur miht.
Mehs nu sinnam, Bengalen semme irr widdu stary diwi pahrlleeku leelahm semmehm, kas
us deenas widdus puffi, katra tahtu eelsch juhreas eelscha eet, un spizze istekk. Preeksch-
Indija irr us wakkara puffi, un Nis-Indija us rihta puffi, un leels juhreas lihksms
widdu. Kad nu no Bengalenes pa juhru garr Nis-Indijas krasteem brauz, lihds tee
spizze beidsahs, tad tur juhra pafaules pulks fallu rohnahs preekscha, zittas itt leelas,
pahrlleeku dauds masas, stary ko zauri jaishbrauz, kad grihb garr Nis-Indijas ohtru
puffi prett seemeli pabraukt. Ar to braufschanu garr Nis-Indiju diwi mehneschi aiseet,
tad tohp pee Sina semmes, un pee Japan fallahm. Taks irr tahtejas semmes, un mums
semmes dsihwi radduscheem, un gruhti no weetas kustedameem gan drihs rahdahs, ka tur
jau buhtu no pafaules ahra isbraukufchi, kad dsirdam, ka feschus mehneschus wirs juhreas
japeld. Bet ta naw wis — wehl naw puffzelsch, no mums ap semmi apfahret brauzohf.

Schis semmes irr tahtas, un arri pawiffam sweschas. Tur ta ka zitta pafaule, un
ne fur tai lihdsigu ne reds. Tik ween Sineseri, ko nu wiffas mallas atrohn (ka Kur-
semme un Leischds Schihds), wiffur fur nogahjufchi dsihwoht, tee paschi wezzi rahdahs.
No Sinesereem ihpaschi tas praweescha wahrds geld, kas no paganeem peebild: ko
mehs ne pasihstam. Jo tur leelas semmes un tautas irr, ko wehl taggad patt itt retti
apmekle, un ko preeksch 300 gaddeem ne buht ne pasinne, un pafalkas ween no wiinnahm
melfe. Un schee zilweki irr deenu muhschu paschi augsti un gudri isturrejufchees, un ne
mas ar zitteem eelaiduschees. Turklabt wiinneem tahdi likkumi, kas sweschineekeem gruhti
darra, jeb ihsti noleeds, wiinnus apmekleht. — Arri ne fenn wehl bija gruhti, eelsch Nis-
Indijas eetapt, wiffwairak eelsch tahm walstim, ko Birmah un Siam fauz. — Si-
neseri jau preeksch 200 gaddeem fawu semmi pawiffam preeksch sweschineekeem irr ais-
pahtejufchi, jo wiinni garr semmes rohbescheem wiffapfahret neganti leelu un garru muhri
irr usmuhrejufchi, kas 300 juhdses garsch. Kur wahrri pamesti, tur wiinni pulku kara
wihrus turr, kas tudalin to nosite, kas raudsitu eenahkt. Paschu walidiba fakka, ka wiin-
neem effohf 367 milliones dsihwu zilweku sawa walsti. Un no juhreas puffes arri naw brihw
eenahkt, jo wiinni sweschus fuggus tikkaï weena ohsta eelaisch, un ja kahdi zittur strante,

un zilweki pee mallas glahbjahs, tad tohp garr juhmalli ween westi, un ne mas semmes widdü laisti. Winni fawu tehwsemmi par debbes-walstribu fawz, un gan drihs ne grihb tizzeh, ka zittur arrihsan zilweki miht. Eä patt arri Japaneri preeksch swescheem fawu semmi pahste. Us daschahm fallahm ta labbad ne drihst eet, kad zilweki tur pa dauds swehru prahtu turr. Eä fallä Sumatra weena tauta miht, kas ne fo istaifa, sweschineekus ká lohpus nokaudama un aprihdama. Winnu gaddu diwi missionareem tá notikke! — Us tahs puffes fallahm zilweki zeeni dshwoht lohpu un swehru prahtá, bet eeksch Mis-Judijas, Sina semmes un Japané irr leelas un stipras kehniwu walstes, un jau no tuhlfstoscheem gaddem stipri un sinnami likkumi pawalstneekus walda. — Tee irr wiffadás ah-rigás wihses eemannijufchees, un meh's labbakus ffunstes darbus ne mahkam taifht pah'r winneem. Winneem dauds islohzitas walldodas, un pulku gramatas tannís drikketas, winni proht rakstih, un no wezzeem laikeem jau wiffadas gudribas sinnafehanas mahzjahs. Bet wihs pee winneem us weenu wihsí eet, un neweens nei pah'raki kahpj, nei mag dohma, to gudribu magkentiht zittadi grohsíht, ká tehwu tehwu wezztehwí to turrejuschi. Ceraschas, tizzibas eeraddumi, elku kalposchanas winneem irr schahdas un tahdas, bet wiffas us sawadu, wezzu sinuu. Pee winneem ihsti warr redseht, ka laiziga gudriba zilweku ne warr pozelt, ja wihsch Deewa pateefibu ne atsiht. So wiffur tee paschi gudri-neeki tahdu nejaufu, nejehdígu un zeetu prahtu turr, ka bail irr redseht. Waldibas arri tur irr wiffai zeeti noleegufchas, ka ne buhs jaunu tizzibu zelt. Un kad to ewangeliumu fkaidri pasluddina, un tas isdohdahs, tad arweenu nahwe jagaid. — To arrihsan Kattoli irr pasinnufchi. Teem papreekschu bija isdewe'es daudseem peetapt, bet pehz winni pa dauds gruhri irr wajjati tappufchi, un wehl arweenu tohp nokauti. — Missionaram Mar-rison wajjadseja eeksch pagrabba appaksch semmes bihbeli tulkoht, jo kad Sineseri reds, ka raksta, tad jau tulihst tahdu apwakte. Japané waldibas fullaini reisahm pa nammeem eet blenst, woi ne raffees kahds raksts paslehpsts, fur no kristigas tizzibas kahds wah'rds eekschá. Un ja weena patti lappina tahda rohnahs, tad tuhliht to nammu noplehsch, un eedshwotajus aplauj. Tad nu sinnam's lihds schim teem zilwekeem mas warreja lihdsseht, un deenu muhschu tikfai retti missionari tur bijufchi raudsiht, ká ees. Tomehr diwi wihsri irr zeená peeminnami, Morrison's un Milnes. Un arri tas Wahzu missionars Gizlaff's schinnis pehdigós gaddós irr ar leelu neschahbigu drohschibu tur bijis, un rahdijs, ka tumfibas muhri schinnis tablejás semmes gan arri buhs isgraujami. — Eeksch Birmah walstes, Mis-Judija, missiones darbs irr labbaki isdewe'es, un lassitaji no schim sin-nahm redsehs, ka gan wehrt's irr, swehtá zihnischaná preeksch Deewa walstribu pastahweht, un ne nogurt, lai arri wiffai nelahgi gaddahs.

Wezzá gaddu simenti Birmah walstes keisari bija dauds klahtejas semmes ar karru uswarrejufchi, un augsti warreni palikkufchi, semmi walbidami, kas 250 juhdses garrá un 180 juhdses platta, ar kahdahm 19 millionehm appakschneeku. Bet 1826tá gaddá to spehku falause, jo keisars bija ar Eulendereem karru fahzis un tas winnam sikti isdewahs, jo pehz wajjadseja tshetras leelas semmes pee juhmallas Eulendereem atstah, to Affam walsti prett seemeli brishwu atlaist, un tai leelai Manguhn pilssehtai, kas pee Frawaddi lecluppes irr, andeles brishwibu doht. — Birmant arri no tahm Affias tautahm irr, kas jau no wezzeem laikeem labbu teefu gudribas turr. Gan drihs wiffi mahk lassih, reh-kinahst un rakstih, un zitti irr augsti mahzihri wihsri. Winni arrihsan rubpigi un mannigi

pee maifes pelnifchanas, bet turklaht arri tohri uspubfchahs augstâ prahâ, dohmadami, ka wiinni ta augstaka, wiffu baggataka, stipraka un gudraka tauta effoht. Ta labbad wiinni par Ciropereem mas gridd istaisiht. Birmanu keisars eebildjahs, ka wiinnam ne weens lihdsigs ne effoht; wunsch fauzahs par »sohbina leelkunu, semmes un jubras leelkunu, dshwibas un nahwes kunu.« Kad wunsch ko irr dabbujis sinnah, tad fakka: »tas wiinna selta aufis irr nahjis,« un kad wunsch kahdu irr fawâ preekschâ laidis, tad fakka: »tas pee selta kahjahm irr tappis.« Wiinna mahjoklis tohp »nemirstigu pilssehta« nosaukta, un ta uppe turklaht par »selta uppi.« Kad keisars mirst, tad fakka: »tas nemirstigs kehniusch irr gahjis debbesu dshwoklôs palustetees.«

Walidiba tur irr pahleeku affa un bahrga. Kas mas ko noseedsees, tulih ar leelahm mohkahm tohp nonahwehts, un reisahm beswainigeem lihds ar wainigeem jazeesch. Jo keisars turrachs par fawu appakschneeku ihstu kunu, kam ne warr leegt, un wunsch ar wiinnu dshwibu un mantu darr, ka ween patiht. Karei-kungs stahsta, kahdu reis effoht weens Birmanu generals pawehlejis, ka buhs 500 rekruschus dshwus aprakt. Un to wunsch ta labbad ween nolizzis, kad offizers tohs atsubtijis, ko wunsch ne warrejis eeredseht. Tulih no weetas tohs nabbadsinus dshwus aprakusch!

Wiinnu tizzibu fauz Budda-tizzibu, un to effoht 1000 gaddus preeksch Kristus dshmfchanas kahds, Budda wahrdâ, pirmais mahjijis, un ar to prett Brama-tizzibu Ault-Indijâ turrejees. — Tur ar leeleem dumpjeem un karreem to Budda-tizzibu nih zinajufchi, bet Zeilon fallâ, Birmah un Sina walstis wiffi to peerehmusch. Gan fchi tizziba mahza dauds jo gohdigi dshwoht, ne Braminu elku kalposchana, bet tur irr tahdas mahzibas eekschâ, kas wiffu dwehseles preeku atnemm, ka ihsti jafakka: fchi tizziba leeds pee Deewa turretees. Jo wiinni ta mahza: wiffa pafaula, un wifs, kas tanni dshwo, ir paschi elki, us ko zerre, irr nihzibai nodohri; wifs ar fewi isnihks, un ne kas paliks, un isnihkschana wiffzauri irr tas augstakais labbums. Dischakais elks winneem irr Gaudama wahrdâ, un wiinni itt ehmigas pasakkas no ta stahsta. Wunsch papreeksch eeksch paipalas, tad eeksch ehma meefas, un eeksch jitteem lohpeem effoht eestahwejis. Tad Wunsch zilweka meefâ mittis, fawu grehku deht wiffai gruhri wahrdsinajees, un pehz 80 gaddus wezs nomirris. Winneem wiffai dauds preesteru irr, kas neprezzeti flossterds fohpâ dshwo, un scheem leela warra irr pah teem laudim, jo leelkungi un ministri, ir pats keisars, wiinnus gan drihs ka deewus gohdina. Wiinnu swehti turreti raksti tahdus, kas wiinnu tizzibu atstahj, ar negantahm fohdibahm apdraude. Maji zilweki tur ar behdigu mahnu tizzibu wahrgst. — Missionara Bohrdmannâ feewa par to no Sawi pilssehtas ta raksta: »Birmant garrinus zeena, ko Mats fauz, un fakka, tee warroht zilwekem wiffadu launu darriht, ir gallu. Dauds weetas pa pilssehtahm scheem garrineem irr nammi taifiti, fur lai wiinni mahjo. Taggad patt kahda wezzene, kas leelahs, ka mahfoht, ar garrineem fatikt, irr to wallobu islaidusi, ka tee effoht dufmigi palikkusch. Ta tudalin ne atnessichoht winneem pulku uppuru, rihfu, naudu, semmes auglus un ta wehl, tad wiinni nahwigu fehrigu fuhfichoht. Nu zilweki pa simteem pee ta namma atkreem, ar wahzelem fawas dahwanas atnesdami us galwu. Man affaras nahze, starp teem arri weenu feewu eestattoht, kas muhs dauds apmekleja, un no ka mehls labbu gaidijam peeredseht.«

(Us preekschu beidsama puste.)

25.